

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

המעלה מוקטרי חוץ

כבר נתבאר, שהמעלה אימורים חוץ לעזרה, חייב כרת, שנאמר, "וְאֶלֶּהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וְיָמוּ הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכְךָ אֲשֶׁר יַעֲלֶה עִלָּה אוֹ זָבַח. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּנוּ לַעֲשׂוֹת אֶתֹּו לְהִי וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוֹ", ופשט הכתוב הזה מדבר במוקטרי פנים, כלומר באימורים שהיו ראויים לעלות למזבח בעזרה, שנאמר בכתוב, "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּנוּ לַעֲשׂוֹת אֶתֹּו לְהִי", ללמד שמדובר בקרבן שהיה ראוי לכך.

ומכל מקום, [לדעת חכמים] גם מוקטרי חוץ, כלומר אימורים של קרבן שאינם ראויים לעלות למזבח, כי נשחטו בחוץ, גם הם, המעלה אותם **חוץ לעזרה חייב כרת**.

א. רב כהנא דרש דין זה מתחילת הכתוב בעניין מעלה בחוץ, "וְאֶלֶּהֶם תֹּאמַר", שיש לקוראו כך, "ועליהם תאמר", כלומר פרשה זו של העלאה בחוץ, מדברת גם על הדברים הראשונים, דהיינו על פרשת שחוטי חוץ, הכתובה תחילה, ומכאן, שגם המעלה בחוץ את מה שנשחט בחוץ, חייב כרת. [ורבא דחה דבריו, כי לא נאמר "ועליהם תאמר", אלא "וְאֶלֶּהֶם תֹּאמַר"].

ב. ויש לדרוש דין זה, שהמעלה מוקטרי חוץ חייב כרת, כדרשת רבי ישמעאל, שפרשה זו פותחת בוי"ו "וְאֶלֶּהֶם", ללמד שהיא מחוברת לעניין הקודם, ללמד, שגם המעלה בחוץ את מה שנשחט בחוץ חייב כרת.

ג. ורבי יוחנן דרש דין זה בגזרה שווה "הבאה" "הבאה", שנאמר בעניין שחיטת חוץ, "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּ", ונאמר בעניין העלאת חוץ, "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּנוּ", ללמוד בגזרה שווה, שכשם שהשחיטה האמורה בחיוב שחוטי חוץ, היא שחיטה בחוץ, כך העליה האמורה בחיוב מעלה בחוץ, אמורה אף במקום שנשחטו בחוץ.

ד. עיין הערה.

ומשמע בגמרא, שמאחר שדין מעלה מוקטרי חוץ למד בהיקש או בגזרה שווה, הוא חיוב בפני עצמו, ולכן המעלה בהעלם אחד גם מוקטרי פנים, וגם מוקטרי חוץ, חייב שתי חטאות, כדין שוגג בשני איסורים שונים.

ובדף ק"ח יתבאר בעזה"י, שרבי יוסי הגלילי חולק על כל הדין הנ"ל, ואומר, שהמעלה בחוץ מוקטרי חוץ פטור.

הזורק דם קרבנות בחוץ

לדברי הכל, כשם שהמעלה אימורי קרבנות בחוץ, וכן שוחט קרבנות בחוץ, חייבים כרת, כך הזורק דם קרבנות בחוץ, חייב כרת. אלא שנחלקו חכמים, מניין דין זה למד.

לדעת רבי ישמעאל – דין זה למד, מהכתוב בעניין שחוטי חוץ, "אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֵז בַּמִּחְנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּחְנֶה. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּ לְהִקְרִיב קִרְבָּנוֹ לְהִי לִפְנֵי מִשְׁכַּן ה' דָּם יִחְשָׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שִׁפְךָ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקְרַב עַמּוֹ", לרבות את הזורק דם בחוץ לחיוב כרת.

ולדעת רבי עקיבא – דין זה למד, מהכתוב בעניין העלאה בחוץ, "וְאֶלֶּהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וְיָמוּ הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכְךָ אֲשֶׁר יַעֲלֶה עִלָּה אוֹ זָבַח. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּנוּ לַעֲשׂוֹת אֶתֹּו לְהִי וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוֹ", "או", לרבות את הזורק דם בחוץ לחיוב כרת. אבל רבי ישמעאל אומר, שהכתוב "או", בא ללמד, שיש חיוב בהעלאת עולה או בהעלאת שלמים, ולא רק בהעלאת שניהם יחד. ורבי עקיבא אומר, שדין זה שיש חיוב על כל אחד בפני עצמו, יש ללמוד מהכתוב, "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיֵּאוּנוּ", האמור בלשון יחיד, ואם כן, הכתוב "או", בא לרבות דבר אחר.

על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר

בדף ק"ח יתבאר בעזה"י, שאין חיוב על העלאה בחוץ, אלא בדבר שלם, ולא בדבר חסר. [וי"א אבר שלם. וי"א בהמה שלמה. וי"א הקטרה שלמה,

כלומר כזית].

לדעת רבי ישמעאל – שני כתובים נאמרו ללמד דין זה. (א) "וְאֵל פֶּתַח אֶהְל מוֹעֵד לֹא יְבִיאָנוּ", כלומר את כולו ולא מקצתו. (ב) "לְעֲשׂוֹת אֹתוֹ" כולו, ולא מקצתו. ומשני הכתובים הללו יש ללמוד, שאין חיוב העלאה אלא בדבר שלם, בין במוקטרי פנים, [כלומר בשחוטי פנים הראויים להיקרב בפנים], ובין במוקטרי חוץ, [כלומר בשחוטי חוץ שכבר אינם ראויים להיות מוקטרים בפנים].

ולדעת רבי עקיבא – רק הכתוב "לְעֲשׂוֹת אֹתוֹ", בא ללמד דין זה, שאין חיוב העלאה אלא בדבר שלם, [אבל הכתוב "וְאֵל פֶּתַח אֶהְל מוֹעֵד לֹא יְבִיאָנוּ", מלמד, שיש חיוב על עולה בפני עצמה ועל שלמים בפני עצמם כמבואר לעיל]. **ולדעת רבי עקיבא, רק במוקטרי חוץ נאמר הדין הזה,** שאין חייבים על העלאתם בחוץ, אלא כשהם שלמים, אבל מוקטרי פנים, חייבים על העלאתם בחוץ, אף אם חסרו, [כגון שתחילה עלו למזבח, וחסרו על ידי האור, ופקעו ממנו, ואחר כך העלה אותם בחוץ].

השוחט או מולק עוף קדשים בחוץ

א. השוחט עוף קדשים בחוץ חייב כרת:

– לדעת רבי עקיבא, הדין הזה למד מהכתוב, "דָּם יִחָשֵׁב לְאִישׁ הֵהוּא דָּם שְׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקְרָב עַמּוֹ", הבא לרבות שפיכת דם שעל ידי שחיטת עוף קדשים, לעניין חיוב כרת של שחוטי חוץ.

– ולדעת רבי ישמעאל, הדין הזה למד מהכתוב, "אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ", הבא לרבות שחיטת עוף קדשים, לעניין חיוב כרת של שחוטי חוץ.

ב. המולק עוף קדשים בחוץ אינו חייב כרת:

– לדעת רבי עקיבא, הדין הזה למד מהכתוב, "אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ", הבא ללמד, שאין חיוב שחוטי חוץ אלא בשחיטה ולא במליקה.

– ולדעת רבי ישמעאל, הדין הזה למד מהכתוב בתחילת העניין, "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צָוָה ה' לְאֹמֵר. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט", הבא ללמד, שאין חיוב שחוטי חוץ אלא בשחיטה, ולא בדבר אחר כמליקה. אבל לדעת רבי עקיבא, הכתוב "זֶה הַדָּבָר", נאמר, ללמוד ממנו בגזרה שווה, כמבואר במקום אחר.

קמיצת מנחה וקבלת דם בחוץ

הקומץ מנחה או מקבל דם בחוץ אינו חייב כרת, כי לא נאמר בכתוב חיוב כרת בדברים אלו.

וכמו כן, אין ללמוד חיוב בדברים אלו, בבניין אב מחיוב שחוטי חוץ, [שכל העושה עבודה בחוץ יתחייב כרת], כי יש לדחות בניין אב זה, ולומר, שרק שחיטה, שהיא חמורה מקמיצה וקבלה, יש בה חיוב כרת בעשייתה בחוץ, [וחומריתה הוא, שכן מצינו בה פסול שאין בקמיצה ובקבלה, והוא, שאם נעשית שחיטת הפסח שלא לשם אוכלים, כגון לחולה וזקן שאינם יכולים לאכול מהפסח כזית, השחיטה פסולה, מה שאין כן בקמיצה וקבלה, שאינן נפסלות בשום מקום כשנעשות שלא לשם אוכלים].

וכמו כן אין ללמוד חיוב בקמיצה וקבלה בחוץ, בבניין אב מחיוב זריקה בחוץ, [שכל העושה עבודה בחוץ יתחייב כרת], כי יש לדחות בניין אב זה, ולומר, שרק זריקה, שהיא חמורה מקמיצה וקבלה, יש בה חיוב כרת בעשייתה בחוץ, [וחומריתה הוא, שכן זר העושה אותה חייב מיתה, מה שאין כן בקמיצה וקבלה, שאין בהן חיוב מיתה לזר].

ואף על פי שניתן ללמודם בבניין אב, מהצד השווה של חיוב שחיטה וחיוב זריקה. מתוך שפירשה תורה שיש חיוב כרת על זריקת דם בחוץ, ולא סמכה על כך שניתן ללמוד חיוב זה בבניין אב מחיוב שחיטה וחיוב העלאה, למדנו, שכל שלא פירשה בו תורה את חיובו, אין ללמודו בבניין אב.

שחט קרבן בחוץ וזרק דם

קרבן בחוץ [בהעלם אחד]

לדעת רבי אבהו – רבי ישמעאל מחייב חטאת אחת, [כי לדעת רבי ישמעאל, חיוב של זריקה בחוץ, למד מהכתוב בעניין שחיטה, ואם כן אין כאן אלא כרת אחד של שחיטה בחוץ]. **ורבי עקיבא מחייב שתי חטאות,** [כי לדעת רבי עקיבא, חיוב זריקה למד מהכתוב בעניין העלאה, ואם כן יש כאן שני כריתות נפרדים, אחת של שחיטה ואחת של העלאה].

ולדעת אבוי – גם רבי עקיבא אינו מחייב אלא

חטאת אחת, כי נאמר, "שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה", כלל הכתוב יחד כל שאר עשיות [חוץ מהעלאתה], ללמד, שאין חייב על כל העשיות [חוץ מההעלאתה], אלא כרת אחד.

זרק דם קרבן בחוץ והעלה

אימורי קרבן בחוץ [בהעלם אחד]

לדעת רבי אבהו – רבי ישמעאל מחייב שתי חטאות, [כי לדעת רבי ישמעאל, חיוב של זריקה בחוץ, למד מהכתוב בעניין שחיטה, ואם כן יש כאן שני כריתות נפרדים, אחת של שחיטה ואחת של העלאתה]. **ורבי עקיבא מחייב חטאת אחת**, [כי לדעת רבי עקיבא, חיוב זריקה למד מהכתוב בעניין העלאתה, ואם כן אין כאן אלא כרת אחד של העלאתה בחוץ].

ולדעת אבוי – גם רבי עקיבא מחייב שתי חטאות, כי נאמר, "שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה", ללמד, שהעלאתה יוצאת מכלל שאר עשיות, שחייבים עליה לבדה, ועל שאר עשיות לבדם, וזריקת דם בכלל שאר עשיות, ואם כן חייב שתיים, אחת משום העלאתה, ואחת משום זריקת דם שהוא בכלל שאר עשיות.

שחט קרבן בחוץ וזרק דם קרבן בחוץ

והעלאתה אימורי קרבן בחוץ [בהעלם אחד]

הכל מודים, שבין לדעת רבי ישמעאל, ובין לדעת רבי עקיבא, חייב שתיים.

- **לדברי רבי ישמעאל**,

יש חיוב אחד על השחיטה ועל הזריקה, [שכן חיוב זריקת חוץ למד מהכתוב האמור בעניין השחיטה], ויש חיוב אחד על ההעלאתה.

- **ולדברי רבי עקיבא**.

לדעת רבי אבהו, יש חיוב אחד על השחיטה, וחיוב אחד על ההעלאתה והזריקה, [שכן חיוב זריקת חוץ למד מהכתוב האמור בעניין ההעלאתה].

- **ולדעת אבוי**, יש חיוב אחד על ההעלאתה, וחיוב אחד על שאר עשיות, ובכללם השחיטה והזריקה.

מה נחשב מחוץ למחנה לעניין חיוב כרת

של שחיטה [העלאתה וזריקה בחוץ]

מתחילה אמרו, ששני כתובים מלמדים מהו המקום שהשוחט בו חייב כרת של שחוטי חוץ.

(א) "אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה ... וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ", שמשמע שנשחט במחנה אלא שלא נשחט במקום הראוי לו.

(ב) "אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה", שמשמע שנשחט ממש מחוץ למחנה כלומר חוץ לשלוש מחנות.

ואם היה רק הכתוב הראשון, היה מקום לומר, שכל שחינה במקום עשייתו, אפילו במחנה שכינה עצמו, כגון ששחט קדשי קדשים בדרום העזרה, יש כרת בדבר.

ואם היה רק הכתוב השני, היה מקום לומר, שאין חיוב כרת אלא כשיצא חוץ לשלוש מחנות.

אבל עתה שנאמרו שני הכתובים, יש ללמוד, שאמנם גם במחנה עצמו יש חיוב כרת של שחוטי חוץ, ובלבד שיהיה המחנה דומה לחוץ למחנה, כלומר שאינו ראוי לשום עבודה, ובכלל זה מחנה לוויה ומחנה ישראל, אבל מחנה שכינה, [כלומר כל העזרה], מאחר שראוי לעבודת הקרבנות, אין בו חיוב כרת של שחוטי חוץ, ואפילו לא ישחט במקום הראוי לשחיטה, כגון שישחט קדשי קדשים בדרום העזרה.

ולפי המבואר עד עתה, השוחט על גג ההיכל, חייב כרת כשוחט בחוץ, כי גג ההיכל אינו ראוי לשחיטת שום קרבן, ואם כן הוא דומה לחוץ למחנה.

ולמסקנה, שלושה כתובים מלמדים, מהו המקום שהשוחט בו, חייב כרת של שחוטי חוץ.

(א) "וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ", כלומר שלא נכנס לעזרה, ושחט חוצה לה הוא בכלל חיוב כרת של שחוטי חוץ, אבל כל שנכנס לחלל העזרה, אינו בכלל שחוטי חוץ, ואפילו שחט קדשי קדשים בדרום העזרה, [שאינו ראוי להם], ואפילו שחט קדשים על גג ההיכל, [שאינו ראוי לשום קדשים].

(ב) "אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה", כלומר אפילו כששחט בהמה שהיא בעזרה, הוא בכלל

שחוטי חוץ, וכדי שהכתוב הזה לא יסתור את האמור לעיל, יש להעמידו בבהמה שכולה בחוץ, וצוארה בפנים, שאף על פי שהצואר הנשחט במחנה שכינה, מאחר שכל הבהמה בחוץ, חייב עליה משום שחוטי חוץ. [וכל שכן שאם כולה בפנים, והצואר בחוץ, שחייב עליה, כי מקום הצואר הנשחט הוא העיקר].

(ג) אלא שאם היו רק שני הכתובים הללו, היה מקום לומר, שהכתוב "בַּמִּחָנָה", בא ללמד, שאף כשהבהמה בתוך העזרה לגמרי, אם אינה במקום הראוי לה, [כגון שחט קדשי קדשים בדרום], חייב עליה משום שחוטי חוץ, ולפיכך נאמר הכתוב השלישי, "או אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּחָנָה", שרק כשהבהמה מחוץ למקום הראוי לכל קרבן, חייבים על שחיטתה משום שחוטי חוץ, וממילא הכתוב "בַּמִּחָנָה", מלמד שגם כשכולה בפנים וצוארה בחוץ חייבים עליה, והכתוב "וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הָבִיאוּ", מלמד שכשכולה בתוך העזרה, בכל אופן אין חייבים עליה, בין קדשי קדשים בדרום, ובין כל קדשים על גג ההיכל.

המעלה קרבן בחוץ בזמן הזה

לדעת רבי יוחנן – חייב כרת כדין מעלה קרבן חוץ למקדש, כי אף אחר החרבן, לא בטלה קדושת ירושלים, [=קדושה ראשונה קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבא], ולא הותרו לעשות במות בשום מקום, [כמו שהיה קודם שנתקדשה ירושלים].

ולדעת ריש לקיש – פטור מכרת, כי בחורבן הבית בטלה קדושתו, [=קדושה ראשונה קידשה לשעתה, ולא קידשה לעתיד לבא], ומעתה חזרו להיות מותרים לעשות במות בכל מקום, כמו שהיה קודם שנבנה הבית.

כשהיו בונים בהיכל

רבי אליעזר שמע מרבתי, שכשהיו בונים את ההיכל ואת העזרות, קודם כל עשו מחיצות [של בד הקרויות קלעים] במקום הכתלים, ואחר כך היו בונים את הכתלים, בהיכל עשו קלעים כלפי פנים, ובונים חוצה להם, ובעזרות עשו קלעים כלפי חוץ, ובונים פנימה להם.

- מתחילה אמרו, שעשו כן, כי לדעתו, קדושה ראשונה בטלה, והיה צורך לעשות מחיצות כדי לקדש קדושה חדשה, וכדי שלא ימתינו עד גמר בניית הכתלים הגמורים, עשו מתחילה מחיצות ארעיות, וקדשו את העזרות אחר בנייתן.

- ולאחר מכן אמרו, שאין ללמוד מדבריו אם קדושה ראשונה בטלה או לא, כי יתכן, שאף על פי שלא בטלה הקדושה, עשו את המחיצות הארעיות עד גמר בניית הכתלים, כדי שלא תהיה העזרה כמקום פרוץ.

ורבי יהושע שמע מרבתי, שמקריבים קרבנות אף על פי שאין בית המקדש בנוי, ואוכלים קדשי קדשים בעזרה אף על פי שאין לה קלעים, ואוכלים קדשים קלים ומעשר שני בירושלים אף על פי שאין לה חומה, כי קדושה ראשונה קיימת, ולא בטלה בחורבן הבית וחומת העיר.

המעלה אבר שאין בו כזית ועצם משלימו לכזית עצם של קרבן בפני עצמו אין מצווה להעלותו למזבח בעזרה, וכמו כן אם העלה אותו חוץ לעזרה פטור על כך.

ולדברי הכל, אבר שאין בו כזית, אין חייבים עליו משום העלאת חוץ.

ונחלקו חכמים, מה הדין אם העלאה בחוץ אבר שאין בו כזית בשר, אבל יחד עם העצם יש בו כזית.

לדעת רבי יוחנן – הוא חייב, כי המחובר לעולה נעשה כעולה עצמו, ואם כן הרי זה כאילו יש כזית בשר.

ולדעת ריש לקיש – הוא פטור, כי המחובר לעולה אינו נעשה כעולה, ואם כן אין כאן העלאה של כזית, וממילא אין כאן חיוב כרת.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)